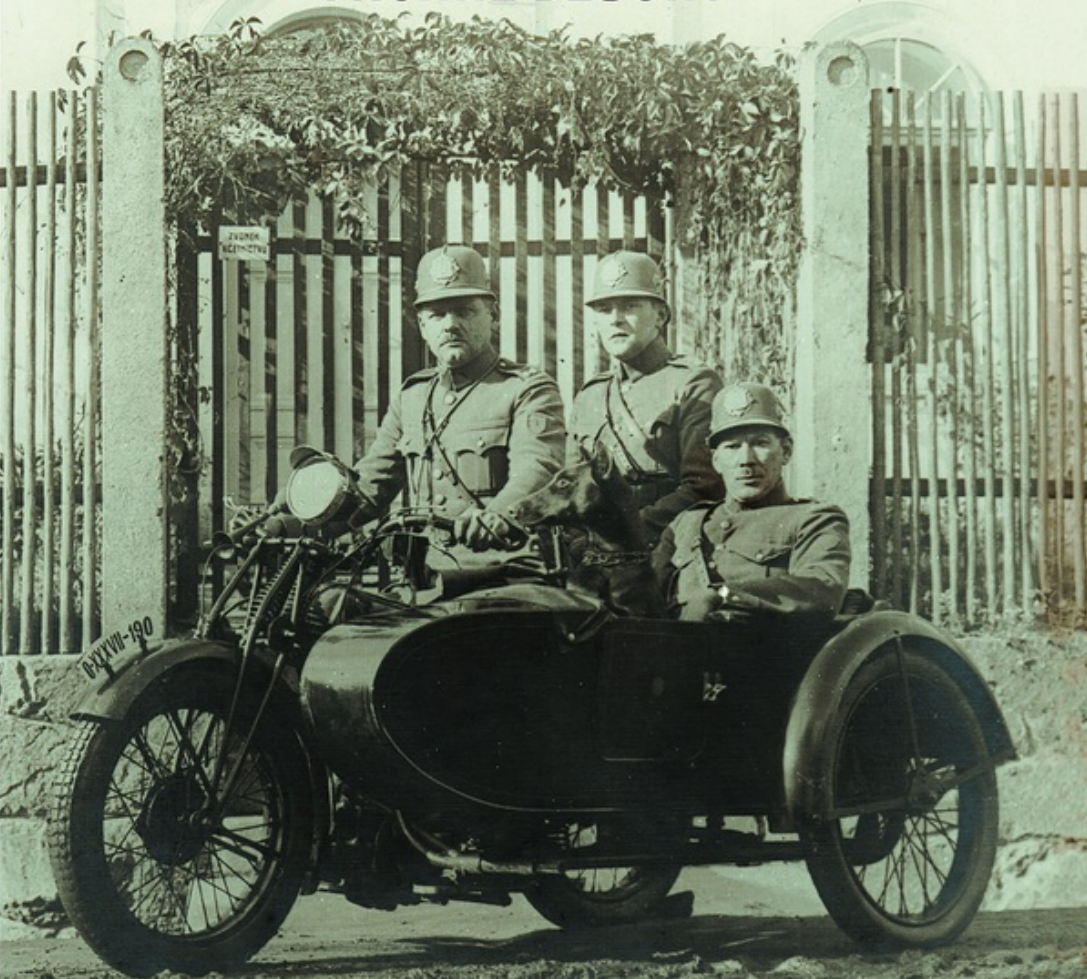

KUTNOHORSKÁ PÁTRAČKA NA STOPĚ

MICHAL DLOUHÝ

PRAGO/LINE

MICHAL DLOUHÝ

KUTNOHORSKÁ PÁTRAČKA NA STOPĚ

Praha 2014
Nakladatelství Jindřich Kraus - PRAGOLINE

© JUDr. Michal Dlouhý 2014
© Nakladatelství Jindřich Kraus - PRAGOLINE 2014
ISBN 978-80-87872-78-9

Zhruba před osmnácti lety přivedl ke mně pan Josef Dlouhý, můj známý, svého syna Michala se žádostí, zda bych mu nemohl poskytnout nějaké informace o československém četnictvu, vzhledem k tomu, že je mu známo, že můj otec byl četníkem a zástupcem velitele kutnohorské četnické pátračí stanice.

Netušil jsem, že přede mnou stojí mladík, ve kterém dokáži vzbudit svým vyprávěním tak velikou touhu po poznání pravdy a jemuž se téma československého četnictva a jeho rehabilitace stane podstatnou částí jeho volného času.

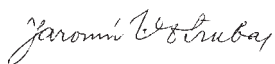
Během našich rozhovorů jsem nabyl přesvědčení, že se nejedná o povrchní, rychle pomíjející zájem a zvědavost a rozhodl jsem se dát mu k dispozici a studijním účelům můj soukromý, poměrně obsáhlý archiv, zděděný po mém otci, který jsem s pietou a láskou uchovával a opatroval po celou dobu totalitního režimu.

V množství archivního materiálu jsem našel opravdový unikát, a to pět svazků Četnických humoresek z pamětí penzionovaných četníků. Tyto paměti posloužily jako základ k natočení úspěšného stejnojmenného televizního seriálu, který v očích diváků dokázal rehabilitovat četnický sbor.

Můj otec Rudolf Votruba často říkával: „Klid, čas všechno přinese!“ Naplnilo se tak jeho i moje přání o pravdivé vylíčení historie československého četnictva. Vylíčení poctivé práce četníků pro svoji zemi, kterou nadevše milovali a sloužili jí čestně a řádně jak jim ukládala služební přísaha.

Michal Dlouhý dokázal kromě zaujetí televizních diváků nabídnout svým úsilím čtenářům řadu odborných článků a publikací o československém četnictvu. Jeho čtvrtá samostatná knížka je věnována četníkům z kutnohorské pátračky.

Je namístě poděkovat mu za tuto jeho, vysoce kvalifikovanou činnost. Policie České republiky v něm nachází odborníka a znalce na dobu, která měla být vymazána z historie státu a navždy zapomenuta. Čtenářům pak přeji hezké zážitky a pohodu při pročitání této s láskou tvořené knížky.

Jaromír Votruba
syn zástupce velitele kutnohorské pátračky

PÁR ŘÁDEK ÚVODEM

Kutnohorská pátračka byla jednou ze čtyřiceti pátracích stanic zřízených dnem 1. ledna 1928 u československého četnictva. Pátrací stanice byly elitní složkou v organizační struktuře četnického sboru a těšily se díky svým úspěchům široké oblibě občanstva a oprávněně byly postrachem zločinců. Svědčí o tom jejich označení používaná mezi zločinci i dobovým tiskem: "pátračka", "stíhačka", "rudí ďáblové", "létající oddíl" apod.

Samostatný československý stát byl záhy po svém vzniku v roce 1918 konfrontován s prudce se měnícími společenskými podmínkami a musel reagovat na poválečný stav společnosti. Jednalo se v první řadě o neobyčejný **rozmach zločinnosti** způsobený zejména válečným úpadkem morálky, neúctou před zákonem a právním řádem, ale i poválečnou bídou, nedostatkem a drahotou. Rozmach zločinnosti nastal jak z hlediska kvantitativního, tak, ale i kvalitativního, k čemuž přispěl i technický pokrok jehož výtěžky mimo jiné sloužily zločincům k provádění jejich nekalého řemesla a zahlazování stop jejich činnosti.

Zmiňovaný kvalitativní nárůst zločinnosti, zejména zvětšování akčního rádiu řemeslných zločinců nutil četnickou správu k přijímání adekvátních opatření. Za účelem zkvalitnění **pátrací služby** dosud vykonávané výhradně **četnickými stanicemi**, bez jakékoliv koordinace v této oblasti, bylo v roce 1922 zřízeno **Četnické oddělení u poznávacího úřadu policejního ředitelství v Praze** podřízené přímo ministerstvu vnitra, jehož úkolem bylo zejména jednotné řízení četnické pátrací služby. Toto opatření mělo vést zejména ke zkvalitnění pátrání po hledaných osobách.

Četnická správa byla nucena rovněž posilovat výkonný potenciál četnického sboru. V prvních deseti letech existence státu postupovala výlučně extenzivním způsobem, to znamená, že zřizovala pouze nové četnické stanice, jejich expozitury, případně prozatímní četnické stanice a zároveň zvyšovala počet příslušníků četnického sboru. Popsaným způsobem se však podařilo zastavit prudký nárůst trestné činnosti v poválečném období pouze z hlediska kvantitativního. V oblasti **pátrací služby** se navíc projevila nemožnost přímého řízení jejího výkonu prováděného 14.123 příslušníky sboru na 2.777 četnických

stanicích na celém území státu, rozestých doslova od Aše v Čechách až po Rachovo na Podkarpatské Rusi.

Uvedený model organizace sboru však již vyčerpal své možnosti a proto bylo ze strany četnické správy přistoupeno k intenzivnímu způsobu zvyšování výkonného potenciálu četnictva, a to prostřednictvím specializace při plnění jednotlivých úkolů a na to navazující dělby práce mezi četnickými stanicemi a nově vznikajícími specializovanými útvary. Z tohoto důvodu bylo koncem roku 1927 rozhodnuto o zřízení prvních z nich, **pátracích stanic u okresních četnických velitelství** v sídlech krajských soudů, jejichž působnost byla totožná s místní působností těchto soudů. V návaznosti na to došlo k osamostatnění Četnického oddělení u poznávacího úřadu policejního ředitelství v Praze a změně jeho názvu na **Ústřední četnické pátrací oddělení**.

Předpokladem nového přístupu četnické správy k organizaci četnictva bylo postupné zavádění spojovacích a dopravních prostředků do běžného výkonu četnické služby.

Činnost pátrací stanice řídil vrchní strážmistr, nebo strážmistr, který musel absolvovat hodnostní školu, nebo speciální kurs výcviku v pátrací a daktyloskopické službě u Ústředního četnického pátracího oddělení v Praze. Jako pomocné síly zde pracovali z počátku dva strážmistři, jeden jako fotograf a druhý jako stálý řidič motorového kola. Vzhledem k narůstajícím evidencím a korespondenci byl pátracím stanicím přidělen kancelářský pomocník.

V rámci svěřeného obvodu plnily pátrací stanice následující úkoly:

- spolupůsobily při každém větším trestném činu, k vypátrání pachatele, odizeného majetku a k zajištění důkazů*
- prováděly objížďky motorovým kolem, jakožto preventivní činnost při které byla věnována pozornost dodržování dopravních předpisů a pořádku na veřejných komunikacích a místech*
- vedly soustředěnou evidenci pátrací služby a evidenci cikánů*
- v obvodu místní stanice vypomáhaly výjimečně, nebo při naléhavých a neodkladných úkonech, pokud na místě nebylo místní četnictvo, nebo když na případ nestačilo.*

Pokud nebyl některý z příslušníků pátrací stanice s výjimkou řidiče psovod, zařazoval se psovod na četnickou stanici v místě pátrací stanice. Výkon jeho služby byl upraven tak, aby byl vždy co nejdříve k dispozici pátrací stanici. Vzhledem k pokračujícímu nárůstu služební

agendy u pátracích stanic byl koncem roku 1929 navýšen jejich stav o další pomocnou sílu v hodnosti štábního strážmistra nebo strážmistra jako vůdce služebního psa.

K plnění výše uvedených úkolů byly pátrací stanice vybaveny následujícími technickými prostředky a pomůckami:

- ❑ *dopravní prostředky - motorovým kolem s postranním vozíkem a od roku 1932 byly postupně přidělovány osobní automobily*
- ❑ *fotografický přístroj*
- ❑ *souprava daktyloskopických potřeb*
- ❑ *pokyny pro výkon služby, daktyloskopickou službu, údržbu dopravních prostředků a fotografování.*

Na konci roku 1932 bylo rozhodnuto o budování specializovaných útvarů četnictva, které budou vybaveny potřebnými dopravními a spojovacími prostředky, v podřízenosti četnickým oddělením a s působností v celém jejich obvodu. Nejprve došlo ke změně podřízenosti pátracích stanic a změně jejich názvu na **četnické pátrací stanice**. Od 1. září téhož roku byly zřizovány **četnické pohotovostní oddíly** k udržování veřejného klidu a pořádku. Neustálý rozvoj motorismu vyvolal potřebu zřizovat počínaje 1. květnem 1935 **četnické silniční kontrolní stanice** 1935. Posledním ze specializovaných útvarů četnictva byly **četnické letecké hlídky** podřízené přímo ministerstvu vnitra, jejichž úkolem bylo zajištění svrchovanosti československého státu ve vzdušném prostoru, postupně zřizované od 1. července 1935. Pro úplnost je třeba uvést, že v Čechách byly 1. dubna 1935 pokusně zřízeny 3 **okresní četnické stanice** a to v Benešově u Prahy, Kolíně a Slaném, ve snaze vytvořit záložní síly pro potřebu posílení zákroku jednotlivých stanic v rámci politického okresu.

Dnem 1. ledna 1933 byly četnické pátrací stanice u okresních četnických velitelství z výše popsaných důvodů přeměněny na samostatné útvary podřízené velitelství četnického oddělení, v jehož sídle byly zřízeny. I když se služební obvod pátrací stanice nekryl s obvodem oddělení, řídil její činnost v celém obvodu velitel tohoto oddělení. Pokud se stal případ, že se na místo události dostavili oba velitelé oddělení, přebíral řízení funkčně starší.

Současně se změnou podřízenosti byl doplněn i stav příslušníků pátracích stanic. V čele byl velitel v hodnosti vrchního strážmistra, praporečkář ve funkci jeho zástupce, 2 štábní strážmistři, pokud možno

absolventi školy pro výcvik velitelů stanic jako pomocné síly, z nichž jeden byl jako fotograf, dále stálý a náhradní řidič automobilu, který byl zároveň řidičem motocyklu, služební psovod a dva kancelářští pomocníci, kteří nebyli vhodní pro přímý výkon bezpečnostní služby.

Výkon pátrací služby s cílem: "Odkrytí a objasnění trestné činy, zjistiť, vypátrati a zadržeti pachatele a jejich pomocníky, zjistiť, jak dalece jsou účastni na trestném činu a konečně vypátrati zcizený majetek nebo zameziti škodu." byl jednotně řízen Ústředním četnickým pátracím oddělením v Praze. Pátrací stanice řídily dále výkon pátrací služby na četnických stanicích ve svém služebním obvodu, a prováděly daktyloskopickou službu.

Knížka **Kutnohorská pátračka na stopě** obsahuje padesát z velké řady kriminálních případů na jejichž objasňování se podíleli spolu s příslušníky jednotlivých četnických stanic v obvodu kutnohorského krajského soudu příslušníci kutnohorské pátračky. Při popisu jednotlivých případů je formou literatury faktu, za využití citací z dobových předpisů a dobové terminologie, dokumentována patnáctiletá činnost kutnohorské pátrací stanice. Některé z případů jsou ještě v matném povědomí starší generace, řada z nich však upadla v zapomnění. Nechtě je tato knížka připomenutím činnosti padesátky četníků, kteří prošli kutnohorskou pátračkou za celou dobu její existence v letech 1928-1942 a neúnavně bojovali jak se zločinci velkého formátu a vrahy, tak i drobnými zloději a podvodníky.

Policejní rada
plk. JUDr. Michal Dlouhý

Ministerstvo vnitra.

Čís.73.481/1927.

13.

V Praze dne 15. listopadu 1927.

Pátrací stanice - zřízení.

Přílohy:

Všem zemským četnickým velitelstvím.

Dnem 1. ledna 1928 zřizují se pátrací stanice u
okresních četnických velitelství v:

Č. Lípa/pro pol. okr. Č. Lípa, Děčín Varnsdorf,
Rumburk, Sluknov/,

Č. Budějovicích/pro pol. okr. Č. Budějovice, Týn
nad Vltavou, Jindř. Hradec, Třeboň, Kaplice, Č. Krumlov/,

Hradci Králové/pro pol. okr. Hradec Králové, Dvůr
Králové, Náchod, Nové Město nad Metují, Rychnov nad Kněžnou,
Žamberk/,

Chebu/pro pol.okr. Cheb, Tachov, Planá u Mar.
Lázní, Mariánské Lázně, Město Teplá, Žlutice, Aš, Falknov
nad Ohří, Locket, Karlovy Vary, Jáchymov, Nejdek, Kraslice/,

Chrudim/pro pol. okr. Chrudim, Pardubice, Vysoké
Mýto, Litomyšl, Lanškroun, Polička/,

Jičíně/pro pol.okr. Jičín, Semily, Nová Paka, Nový
Bydžov/,

Kladná/pro pol. okr. Kladno, Slaný, Kralupy nad
Vltavou, Rakovník, Hořovice, Příbram/,

Kutné Hoře/pro pol. okr. Kutná Hora, Kolín, Čáslav,
Chotěboř, Ledeč nad Sázavou, Nēm. Brod, Humpolec/,

ÚKOL KAPITÁNA STIBŮRKA

Dne 16. listopadu 1927 se o deváté hodině ranní v kanceláři velitele četnického oddělení v Čáslavi kapitána Aloise Stibůrka rozezvučel telefon. Kancelářský pomocník strážmistr Rudolf Kubánek na dotaz II. pobočnicka zemského četnického velitele štábního kapitána Karla Vašků, kde se nachází velitel oddělení, sdělil, že pan kapitán právě koná přehlídku okresního četnického velitelství Německý Brod. Strážmistr Kubánek dostal rozkaz vyříditi veliteli oddělení, že v pátek 18. listopadu 1927 se na zemském velitelství četnictva v Praze koná od 8. hodiny ranní porada svolaná zemským velitelem.

Kapitán Stibůrek, když se po svém návratu z Německého Brodu dozvěděl o poradě, zrovna nehýřil nadšením. Hlavou mu proběhly všechny možné resty, které by mohly být předmětem zájmu pana zemského. Jelikož nepřišel na nic konkrétního, přestal si lámat hlavu a nechal věc osudu.

V zasedací síni na zemském velitelství četnictva pro Čechy v Praze III, Karmelitské ulici č. 388 se v pátek ráno kromě zemského velitele generála Bohuslava Knoblocha, jeho náměstka plukovníka Rudolfa Mládky a velitele četnického oddělení u poznávacího úřadu policejního ředitelství v Praze štábního kapitána výkonného Josefa Povondry sešlo celkem sedmnáct velitelů četnických oddělení.

Náměstek zemského velitele seznámil přítomné s výnosem ministerstva vnitř. č. 73.481-13 ze dne 15. listopadu 1927, který se týkal zřízení pátracích stanic. Dnem 1. ledna 1928 zřizují se pátrací stanice u okresních četnických velitelství v: České Lípě, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Chebu, Chrudimi, Kladně, Kutné Hoře, Liberci, Lito-měřicích, Mladé Boleslavi, Mostě, Písku, Plzni, Praze, Táboře a Trutnově.

Štábní kapitán výkonný Povondra poté podrobně vysvětlil důvody zřízení pátracích stanic a rozebral dopodrobna úkoly svěřené nově vznikajícím útvarům:

- 1) spolupůsobení s četnickými stanicemi při spáchání každého většího trestného činu,
- 2) obchůzky obvodu motorovým kolem,
- 3) vedení soustředěné evidence pátrací služby a evidence potulných cikánů,

4) v naléhavých případech pomoc místním četnickým stanicím.

Přítomní velitelé oddělení se nestačili divit, když jim bylo sděleno, jaké technické prostředky budou pátracím stanicím přiděleny: motorové kolo s postranním vozíkem, fotografický přístroj a souprava daktyloskopických potřeb. Záhy obdrželi řadu úkolů: zajistit pro úřadovnu pátrací stanice u příslušného okresního četnického velitelství jednu prostornou místnost, ubytovací prostory pro ubytování osazenstva pátrací stanice, bezpečné garážování pro motorové kolo a místnost pro fotografické práce.

Zvláštní důraz byl zemským velitelem kladen na odpovědný výběr osazenstva stanice, které mělo být tvořeno jedním vrchním strážmistrem jako vedoucí silou, jedním strážmistrem jako silou pomocnou, jejímž úkolem bude provádění fotografických prací a jedním strážmistrem jako stálým řidičem motorového kola a zároveň pomocnou silou. Na četnickou stanici v místě stanice pátrací měl být navíc zařazen vůdce se služebním psem. Při výběru adeptů má býti přihlíženo zejména k jejich zájmu o pátrací službu, dosahovaným výsledkům a předpokladu delšího setrvání na funkci. Generál Knobloch popřál velitelům oddělení při plnění uložených úkolů mnoho zdaru a ukončil poradu.

Hned druhého dne, v sobotu ráno se kapitán Stibůrek vypravil na okresní četnické velitelství do Kutné Hory. Okresní četnický velitel vrchní strážmistr František Němec byl velmi překvapen, když namísto očekávané přehlídky byl nadřazeným informován o zřízení pátrací stanice. Kapitán Stibůrek probíral jeden bod ministerského výnosu po druhém.

Obvod kutnohorské pátrací stanice bude vzhledem k místní působnosti zdejšího krajského soudu zahrnovat celkem sedm politických okresů: Kutná Hora, Kolín, Čáslav, Chotěboř, Ledec nad Sázavou, Německý Brod a Humpolec. Z hlediska soudního členění se jednalo o obvody patnácti okresních soudů: Německý Brod, Čáslav, Habry, Kutná Hora, Humpolec, Chotěboř, Uhlířské Janovice, Kolín, Kouřim, Dolní Kralovice, Ledec, Poděbrady, Polná, Příbyslav a Štoky.

Potřebné prostory budou pro pátrací stanici vyčleněny přímo v budově okresního četnického oddělení na Riegrově třídě. Okresní velitel zajistí vše potřebné, včetně žádosti na zřízení telefonní stanice.

Problémem však je, že na kutnohorské četnické stanici není v současnosti zařazen vůdce se služebním psem. Kapitán Stibůrek rozhodl, že do Kutné Hory přemístí schopného vůdce služebního psa.

Velikou starost oběma velitelům však činilo obsazení pátrací stanice vhodnými příslušníky. Kapitán Stibůrek konstatoval, že na místo vedoucí síly by se nejvíce hodil vrchní strážmistr Ladislav Kousal, velitel četnické stanice v Habrech. Má letité zkušenosti a jeho výsledky v pátrací službě jsou výtečné. Bude to důstojné završení jeho celoživotní služby v četnictvu. Na místo pomocné síly si dovolil vrchní strážmistr Němec navrhnout strážmistra Jaroslava Oppelta z četnické stanice v Nových Dvorech. Nedávno byl přijat do definitivního stavu, má zálibu ve fotografování a v pátrací službě má výborné výsledky. Mimo jiné vypátral pachatele přes rok starého případu vloupání do novodvorské zámecké hrobky, který při hledání šperků zohavil pozůstatky 10 mrtvol významných osob z rodu Chotků. Ještě tedy zbývá řídit motorového kola, povzdech si velitel oddělení.

Ve čtvrtek 28. prosince 1927 odejel ranním vlakem do Prahy pro motorové kolo strážmistr Václav Sainer, rovněž nedávno přijatý do definitivního stavu, který byl vyučen strojním zámečnickem. V generálním zastupitelství firmy Breitfeld-Daněk na Palackého třídě č. 34 v Karlíně převzal motorové kolo značky BD s postranním vozíkem, které převezl do Kutné Hory.

Na první motorový dopravní prostředek u četnictvu se na Silvestra přijel v rámci přehlídky podívat i velitel oddělení kapitán Stibůrek, který představil okresnímu četnickému veliteli vrchnímu strážmistru Němcovi osazenstvo pátrací stanice. Vrchní strážmistr Ladislav Kousal

jako vedoucí síla, strážmistr Jaroslav Oppelt jako pomocná síla a fotograf a strážmistr Václav Sainer jako stálý řidič motorového kola a pomocná síla. Pro potřeby pátrací stanice bude na kutnohorskou četnickou stanici přemístěn z Čáslavi strážmistr Josef Oplištil se služebním psem Adou. Velitel četnického oddělení po prohlídce staniční kanceláře, fotokomory a garáže konstatoval, že všechny úkoly stanovené výnosem ministerstva vnitra byly splněny a popřál okresnímu veliteli a jemu podřízené pátrací stanici mnoho zdaru při pátrání po pachatelích trestných činů.

Slavnostní proslov byl však přerušen telefonním přístrojem. Četnická stanice Čáslav hlásila na kutnohorské telefonní číslo 79, které patřilo nově zřízené pátrací stanici vloupání do ohnivzdorné pokladny ve Filipově.

Na svůj první případ kutnohorská pátrací stanice vyjela ještě téhož dne, 31. prosince 1927 krátce po poledni. Kapitán Alois Stibůrek považoval svůj úkol uložený generálem Knoblochem za splněný, neboť jeho pátrací stanice zahájila svoji činnost namísto 1. ledna 1928 o den dříve...

PRVNÍ PŘÍPAD

Motorové kolo BD si bublalo po zasněžené silnici k Čáslavi. Za řídítky strážmistr Václav Sainer, za ním strážmistr Jaroslav Oppelt a v postranním vozíku vrchní strážmistr Ladislav Kousal. V úložném prostoru postranního vozíku se nacházel nový fotoaparát a souprava daktyloskopických potřeb.

Po příjezdu do Filipova obdržel vrchní strážmistr Kousal hlášení od strážmistra Václava Bořivoje Eidlpeša z čáslavské četnické stanice. V noci na 31. prosince 1927 došlo k vyloupení ohnivzdorné pokladny v kanceláři správce místního statku. Z pokladny bylo odcizeno 1.490 Kč a pět státních stavebních losů série: 1277/216, 1789/179, 3492/271, 3538/98 a 3699/131. Služební pes Ada uvedený na stopu strážmistrem Josefem Oplištillem sledoval stopu pachatelů k silnici na Drobovice, kde ji vzhledem velkému pohybu osob po několika metrech ztratil.